

Algemene beschouwingen van de fractie van de ChristenUnie over de programmabegroting 2019

Ik zou graag weer beginnen met het college, en daarmee ook de ambtelijke organisatie, te bedanken voor opnieuw een overzichtelijke begroting. De eerste voor het college in haar nieuwe samenstelling en taakverdeling. Maar gelukkig met continuïteit in het gevoerde beleid, ook op financieel vlak.

In tegenstelling tot wat we op het nieuws over andere gemeenten horen, een sluitende begroting met een redelijke plus voor de komende jaren. Er is, zoals ook door u terecht aangegeven, onzekerheid over de uitgaven op het terrein van WMO op de langere termijn, en we stemmen dan ook van harte in met de reserve die daarop genomen wordt.

Voor de komende tijd staan er genoeg uitdagingen op de rol: Omgevingswet, waarin een hele nieuwe benadering gezocht wordt, uitwerken van een verdere ambtelijke samenwerking met Maasdriel, het uitwerken van een plan voor de Energietransitie, Plan Bossche Poort, huisvesting arbeidsmigranten, zwembad etc.... Er staat ons nog genoeg aan uitvoering en planning te wachten.

Graag wil ik aan de hand van de begroting een aantal punten doorlopen waarop we als ChristenUnie de nadruk willen leggen:

1. Bestuur en ondersteuning:

De verdergaande ontwikkelingen in gebiedsgericht werken en het verder vorm krijgen daarvan, stemmen ons tot tevredenheid. Er is echter nog steeds geen duidelijke vorm van mandaatstelling en de vormgeving van de onderlinge verhoudingen. Een eerste opzet is in 2017 gemaakt, maar daar is het mee gestopt. **Wordt het ondertussen niet eens tijd om hier een vervolg aan te geven?**

We zien bij verschillende initiatieven, en daarbij noem ik met name het MFA Brakel, dat daar wel noodzaak is om als raad kaderstellende richtingen aan te geven, om in het hele traject duidelijkheid in het verwachtingspatroon te scheppen. De ChristenUnie roept het college op om hier het initiatief in te nemen, zeker nu meer en meer burgerinitiatieven aan de orde gaan komen. Een tijdige betrokkenheid van beide zijden kan de werking hiervan alleen maar bevorderen. Het opstellen van een standaard werkwijze in het begin van zo'n traject kan in de realisatiefase veel discussie en verkeerde verwachtingen voorkomen. Participatie moet van twee kanten komen!

Wat wij missen in de accenten is: begrijpelijke taal. Nog steeds zijn veel stukken moeilijk leesbaar voor niet ingewijden... Op de heidag voor raadsleden hebben we daar voorstellen in gedaan. We hopen dat de organisatie daar snel mee aan de slag gaat.

2. Veiligheid

We zijn blij met het extra budget voor handhaving. De tuinbouw (kassen) en de huisvesting van arbeidsmigranten zijn terechte aandachtspunten. Wel willen we met name ook aandacht vragen voor handhaving voor waar het zwerfvuil betreft.

Een voorziening voor opruiming van drugsdumpingen en laboratoria is terecht. We wijzen, ook op dit moment, nogmaals op de noodzaak om aan drugspreventie aandacht te besteden. Iets met vraag en aanbod, weet u wel? Niet alleen aan de kant van de producenten, maar ook aan de kant van de vraag. De toezegging daarin van uw kant zullen we dan ook volgen...

3. Verkeer en vervoer

Voorzitter, we zijn blij met het feit dat de Rijksoverheid, de provincies Gelderland en Noord-Brabant, de gemeente 's-Hertogenbosch en Rivierenland de capaciteitsproblemen op de A2 willen gaan aanpakken met een samenhangend pakket van maatregelen. Mooi is de manier waarop dit MIRT Onderzoek van start is gegaan en wordt aangepakt d.m.v. participatie van verschillende belanghebbenden. Een goede doorstroming van de A2 en een goede bereikbaarheid van onze gemeente en de regio vanuit o.a. economische motieven zijn uiterst belangrijk voor de lange termijn. Maar laten we daarbij zeker niet de lokale infrastructuur uit het oog verliezen. Zoals u aangeeft in de programmabegroting moet er oog zijn voor bijvoorbeeld de ontwikkelingen rondom het mogelijk nog te realiseren Leisure Dome.

Vanuit het MIRT onderzoek is ons als gemeente ook gevraagd na te denken over aanvullende infrastructurele maatregelen in de hele Bommelerwaard. Daarbij kun je denken aan wijzigingen in het wegennetwerk maar ook aan andere vormen van vervoer. De ChristenUnie denkt hierbij dan ook specifiek aan het Openbaar Vervoer. En Openbaar Vervoer in onze gemeente is minder goed geregeld. We zijn het met het college eens dat we het huidige niveau minstens in stand moeten houden, maar extra aandacht vragen voor verbeteringen kan geen kwaad. Vanuit de dorpen is het voor jongeren, buiten de fiets om, vaak moeilijk om met een bus naar het station te reizen. *VRAAG*; is het college bereid om met stakeholders als de provincie Gelderland hierover in gesprek te blijven en tot sterk verbeterende oplossingen te komen? Hoe denkt het college over het realiseren van een Intercitystation in Zaltbommel? Is het college bereid om met de NS in gesprek te gaan om frequenter te stoppen in Zaltbommel, zodat de toegankelijkheid van de trein (er staan nogal eens teveel mensen op het perron om nog met de trein mee te kunnen) en de aantrekkelijkheid van openbaar vervoer als alternatief voor de A2 te vergroten.

We zien uit naar het verbeteren van de verkeersveiligheid en comfort voor fietsers via de snelle fietsroute tussen de stations van Zaltbommel en Den Bosch. Wel zijn we benieuwd naar het kostenaspect hiervan: dat moet wel haalbaar zijn voor onze gemeente. Wij vinden dat het overigens grotendeels bekostigd moet kunnen worden uit het MIRT, is het college het hiermee eens? Staat er daarom "p.m." in de begroting? Wel graag aandacht, zoals we al meerdere

keren gevraagd hebben, voor de verkeerssituatie rondom de Krangstraat -Steenweg: een nu schijnbare onmogelijkheid om te komen tot een verkeersveilige oplossing kan bij de ontwikkeling van deze fietsroute volgens ons goed meegenomen worden.

Ook het verhogen van de verkeersveiligheid rond de tuinbouwgebieden voor fietsers en automobilisten stemt ons tevreden. Het kan overigens geen kwaad de huidige fietsroutes ook eens onder de loep te nemen. De motie die de SGP mede namens ons heeft ingediend is één van de voorbeelden daarvan. Maar ook de route Kerkwijk-Delwijnen verdient aandacht.

We zijn verheugd te lezen dat er werk gemaakt wordt van het vrachtverkeersluw maken van de verschillende kernen. Het vrachtverkeer in de kernen veroorzaakt vaak veel overlast. Ook wordt tussen de dorpskernen vaak te hard gereden door vrachtwagens. Dit terwijl er veelal betere alternatieve routes zijn. **Kan het college aangeven hoe zij denkt dit probleem op te lossen zonder de belangen van ondernemers uit het oog te verliezen en op welke termijn? Kunnen de kernen gesloten worden voor doorgaand vrachtverkeer?**

Parkeren werkbussjes en vrachtwagens in woonwijken

De fractie van de ChristenUnie wil, samen met de andere coalitiepartijen, zoals ook opgenomen in het bestuursakkoord, nadere regulering aangaande het parkeren van werkbussjes en kleine vrachtwagens in de woonwijken van dorpen en stad. Op een aantal plaatsen in onze gemeente wordt hiervan veel parkeeroverlast ervaren. Tot groot ongenoegen van onze inwoners die hun auto's vaak op afstand van hun eigen woning moeten gaan parkeren. We realiseren ons het toenemende autobezit waardoor de parkeervraag groter wordt. De openbare ruimte in de dorpen is indertijd ingericht op basis van een lager autobezit dan nu het geval is waardoor voldoende capaciteit ontbreekt om dit op te vangen. Belangrijk is echter wel dat bij een openbare parkeerplaats de direct aanwonenden hun auto kwijt kunnen. Zeker waar het senioren betreft. Nu komt het voor dat mensen die niet direct aanwonend zijn of zelfs in een andere straat wonen, hun auto of bedrijfsbusje daar komen plaatsen. Het wekt grote irritatie op onder de bewoners. Vriendelijk aanspreken helpt vaak niet omdat men aangeeft dat het een openbare parkeerplaats betreft. En dat klopt nog ook. Daarnaast wordt weinig gebruik gemaakt van het parkeren op eigen terrein. Men parkeert vaak ook op de stoep en bij anderen voor de deur. Het gaat ten koste van de leefbaarheid en zeker ook de verkeersveiligheid. Juist in wijken en straten waar jonge gezinnen met kinderen wonen.

We willen een oplossing in de wijken en dorpen die uitgaat van, zo mogelijk, parkeren op eigen terrein in eerste instantie, met in tweede instantie aanvullende parkeergelegenheid in het openbare gebied of op daartoe aangelegde parkeervakken. Voor parkeren in het openbare gebied of aangelegde parkeervakken verzoeken we het college restrictieve maatregelen te treffen om busjes en kleine vrachtwagens te weren. Hierbij valt te denken aan parkeerverboden voor bedrijfsbusjes en vrachtwagens in straten en/of op bepaalde

parkeervakken. Of is het een optie om vergunningshoudersparkeren in te zetten, evenredig over het aantal woningen te verdelen, mits daartoe voldoende maatschappelijk draagvlak bestaat. En wellicht is het noodzakelijk om dusdanig te herstructureren dat het parkeren een stuk efficiënter wordt.

Voorzitter, we hebben zoals u hoort wel wat ideeën, maar willen graag dat het college komend jaar komt met concrete voorstellen hoe dit probleem op te lossen. **VRAAG: Kan het college aangeven of zij bereid is om aan deze wens tegemoet te komen?**

En wat het PIP betreft: **VRAAG: hoe kijkt het college aan tegen het aanbod van de provincie om het PIP weer in beheer van de gemeente Zaltbommel te leggen? En als dat positief is, op welke termijn?**

Als laatste punt bij de verkeersveiligheid horen wij steeds vaker de roep om handhaving voor waar het de snelheid in de woonwijken betreft (30 km zones). De Gisbert Schairtweg hebben wij onlangs onder de aandacht gebracht; ook op andere plaatsen in de Vergt en in de Waluwe, maar ook in de dorpen, zijn er toenemende klachten. Er lopen daar al op eigen initiatief verschillende acties met stickers enzovoort, maar handhaven kunnen de inwoners niet zelf. **VRAAG; Kan het college deze handschoen opnemen?**

4. Economie

De ChristenUnie is blij met de vestiging van meerdere nieuwe bedrijven op de Wildeman. De logistieke hotspot. Aan de andere kant is een dergelijke groei ook begrensd. Qua verkeersafwikkeling, qua woongelegenheden enzovoort. Het lijkt ons dan ook zinvol om terughoudender te worden ten aanzien van grote nieuwe ontwikkelingen, en ons te concentreren op het verbeteren/revitaliseren van bestaande industrieterreinen.

Ook voor wat betreft het Leisure Dome zijn wij nog steeds voorzichtig; een goede verkeersafwikkeling, verbinding met de binnenstad en de veiligheid zijn wat ons betreft minimale voorwaarden. Goed te zien dat het college deze mening deelt.

De ChristenUnie vraagt het college om aandacht voor stoppende agrarische bedrijven. Naar verwachting stopt binnen nu en een paar jaar een groot aantal boeren omdat er geen opvolging is. Wat gaat er met bijvoorbeeld de schuren gebeuren? (gevaar voor criminele activiteiten bij leegstand zoals wietplantages zoals al op veel plaatsen in Nederland het geval is). **VRAAG: is het college hiervan op de hoogte en wat gaan zij daaraan doen?**

5. Onderwijs

De ChristenUnie vraagt aandacht voor het vroegtijdig schoolverlaten. In 2019 komt deze taak naar de gemeente. Daar had voor ons een best hoger ambitieniveau (dat is dus een lager percentage) bij gemogen! **VRAAG: Waarom is niet hoger ingezet?**

De deelname aan de voorscholen daalt. Wij vinden dit een zorgelijke ontwikkeling door het niet meer geïntegreerd zijn in de totale leerlijn. De voorschool kan een goede rol spelen in het tijdig signaleren en verminderen van taalachterstanden bij jonge kinderen. **VRAAG: Is er beleid om deze deelname te stimuleren?**

6. Sport, cultuur en recreatie

We brengen nog twee punten even onder de aandacht. Er is nog veel onduidelijkheid over de genoemde plannen in de begroting. Over de MFA Brakel hebben we het al gehad. We zijn enthousiast over de getoonde plannen, maar hebben nog geen zicht op de consequenties.

Ook de plannen rondom het Fiep paviljoen blijven in nevelen gehuld. Af en toe lezen we wat in de pers over de grootte, en wordt er verwezen naar toekomstige plannen voor inrichting van de Bossche Poort. **VRAAG: valt er iets te melden over ontwikkelingen van het Fiep paviljoen?**

7. Sociaal Domein

Binnen het Sociale Domein constateren we veel goede ontwikkelingen! De Brede beweging, acties ten aanzien van zorgmijding en pleegzorg bevorderen. De ChristenUnie juicht deze ontwikkelingen van harte toe!

Eén onderwerp wordt niet genoemd: eenzaamheid. Eenzaamheid is een toenemend probleem. Onder ouderen, maar zeker ook onder jongeren. De ChristenUnie vraagt het college met klem om hier in het komende jaar actief beleid voor te ontwikkelen. Er zijn al initiatieven die gestimuleerd kunnen worden: Denk dan aan Open eettafels, de Grote Aak, etc. Maar we vragen het college om voortdurende aandacht op dit punt. **VRAAG: Is het College daar toe bereid?**

En natuurlijk blijven we als fractie de ontwikkelingen over de zorgverzekering nauwlettend in de gaten houden. De toezegging door het college op dit punt op onze schriftelijke vragen stelt ons enigszins gerust!

Er wordt gerefereerd aan een toename van complexe zorgvragen, en van eerstelijns zorgvragen, maar er is nog geen doorrekening van. **VRAAG: Wanneer kunnen we deze verwachten?**

8. Volksgezondheid en milieu

Terugkomend op de energietransitie. We zijn benieuwd naar wat er mogelijk is in de bedrijven, met name in en vanuit de glastuinbouw, om naar duurzaam over te schakelen. Er is al veel gedaan voor particulieren (en er moet nog veel meer), maar ruim 85% van het energieverbruik

in de Bommelerwaard zit in de bedrijven. Ook van deze kant dagen we hen uit om naast de hele **grote** bedrijven en bedrijvigheid, ook hele **grote** stappen op dit terrein te laten zien! Naar mijn mening zou dat ook het draagvlak kunnen vergroten. Loop niet alleen voorop in grootte en vernieuwing, maar ook op duurzaamheid. **VRAAG: Wie neemt de handschoen op?**

We zijn blij dat in de begroting die nu voor ons ligt Volksgezondheid genoemd wordt. Dat had wat ons betreft wel uitgebreider en concreter gemogen. Ter vergelijking: het gedeelte dat over riolering is geschreven is bijna drie keer zo lang.

Naar verwachting wordt deze maand het Nationaal Preventieakkoord getekend door o.a. het ministerie van VWS. Preventie is belangrijk om gezondheidsproblemen door bijvoorbeeld overgewicht, roken of problematisch alcoholgebruik te voorkomen.

VRAAG: Hoe kijkt het collega aan tegen het afsluiten van een lokaal preventieakkoord als afgeleide van het Nationaal Preventieakkoord?

9. Wonen en volkshuisvesting

Voorzitter, mensen staan vaak jaren op de wachtlijst voor een (sociale) huurwoning. Die wachttijd zal waarschijnlijk nog wel oplopen want het tekort aan dit soort woningen neemt nog steeds toe. Vooral starters, de sociaal zwakkeren, mensen met lagere inkomens en huishoudens met een bescheiden middeninkomen, zijn de dupe van deze woningnood. De oplossing lijkt simpel: meer bouwen! De corporaties bouwen een stuk minder en geven de overheid daarvan de schuld. Ze geven aan geen ruimte meer te hebben om te investeren. Voorzitter, we geloven er niks van. Het wordt tijd voor gemeente en corporaties om hun maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen. Anders loopt het straks echt uit de hand.

Voorzitter, natuurlijk is het zaak om te bouwen voor alle doelgroepen. Wij begrijpen ook wel dat het bouwen van duurdere woningen meer oplevert voor de eigen begroting, maar we hebben ook een zorgplicht. Zorgen dat er voldoende locaties vrij komen om sociale woningbouw te realiseren. Dat de sociale woningbouwmarkt voor een groot gedeelte op slot zit wordt vaak toegeschreven aan de zogeheten scheefhuurders. Maar we kunnen scheefhuurders hier toch niet de schuld van blijven geven. De fractie van de ChristenUnie is voorstander van een brede huursector. Huurwoningen moeten er niet alleen zijn voor lagere inkomens, maar ook voor middeninkomens. Op die manier krijg je een goede mix in woonwijken. En dat een deel van die woningen beschikbaar wordt gesteld aan statushouders of begeleid wonen, is wat ons betreft prima. Maar wel oog hebben voor het realiseren van een goede mix en spreiding.

Voorzitter, als corporaties niet bereid zijn om te investeren, en ontwikkelaars vooral duurdere koopwoningen bouwen is het dan wellicht een optie dat de gemeente het beheer van de uitgifte van gronden in eigen hand houdt en een ontwikkelaar plannen laat maken voor de

genoemde doelgroepen? Om hier meer regie aan te geven vanuit de gemeente, met name voor de doelgroep middenhuur en goedkope koopwoningen, dienen wij hiervoor, mede namens..... een motie in.

Ook vraagt de fractie hoe het staat met de bouw in de dorpen die tot nog toe niet aan bod gekomen zijn: **wat is de status hiervan?**

De fractie van de ChristenUnie vraagt ook aandacht voor de visie op wonen en zorg. We vinden het belangrijk dat ouderen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen met zo nodig ondersteuning van de gemeente of zorg via instanties. De ChristenUnie heeft begin dit jaar, samen met KBO-PCOB en Omroep Max, een manifest opgesteld met als titel ' Waardig ouder worden'. 10 punten die bijdragen aan ouderenbeleid en die zaken beschrijven over mantelzorg, voorkomen van eenzaamheid door organiseren van ontmoetingen tussen ouderen, passende woonvormen voor ouderen etc. Een aantal jaren geleden is voor het dorp Nederhemert een plan gemaakt voor (zorg)appartementen, plan De Maastuinen. Een passende woonvorm voor ouderen. *VRAAG*: bestaat dit plan nog en wat gaat het college ermee doen? (waardigouderworden.nl)

Eind vorig jaar is een presentatie gegeven over de bouw van een hospice in Zaltbommel. *VRAAG*: **Kan het college aangeven wat de status van die plannen is?**

Tot zover de bijdrage van de ChristenUnie. Veel vragen, maar daarom minder moties....

Tenslotte wil de fractie van de ChristenUnie het college, de organisatie en de mederaadsleden, Gods zegen toewensen in het komende begrotingsjaar. We mogen ons gezegend weten, daar mogen we voor danken (zoals we dat gisteren in de kerken mochten doen).